

Śladem zakonu jezuitów w Opolu (Historia)

Miasto

17.10.2025 g. 10:00

Pierwsi Ojcowie Jezuici przybyli z Nysy do Opola 24 lutego 1668 roku, jako znani i cenieni w ówczesnej Europie krzewiciele nowoczesnych metod szkolnictwa. Wedle różnych przekazów pierwotnie ojcowie głosili swe kazania w kaplicy pw. Św. Aleksego przy ulicy Szpitalnej. Obecnie sprawują nabożeństwa w kościele pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa przy ulicy o. Józefa Czaplaka. W październiku 2025 roku kościół ten

obchodzi jubileusz 95-lecia swojego poświęcenia.

Kościół przy Bramie Gosławickiej

Pierwszy, wzniesiony siłami zakonników Towarzystwa Jezusowego drewniany kościół otrzymał wezwanie Trójcy Świętej. Wiadomo, że w 1670 r. świątynia została usytuowana w bezpośrednim sąsiedztwie nieistniejącej dziś Bramy Gosławickiej (u wylotu dzisiejszej ul. E. Osmańczyka). Ponadto Jezuici nabyli kamienicę przy Małym Rynku i połączywszy ją z przyległą kamienicą, sąsiadującą od zachodu (tzw. „zachodnią”), którą wcześniej (w 1667 r.) otrzymali w darze od Jana Krzysztofa Prószkowskiego, przystąpili do prac mających na celu połączenie obu obiektów w jeden duży budynek przyszłego kolegium. Obecnie znajduje się tam siedziba Muzeum Śląska Opolskiego.

Czasy zarazy i pożarów

Niestety radość z prężnie rozwijającej się parafii trwała krótko. Czas spokoju zaburzył m. in. wybuch śmiertelnej zarazy, która pochłonęła prawie połowę ludności ówczesnego, niemal dwutysięcznego miasta. W tym beznadziejnym czasie mieszkańcy Opola ślubowali pielgrzymkę do Piekar Śląskich, gdyż tamtejszy obraz znany był jako skutecznie ratujący od zarazy i klęsk żywiołowych. Kilka lat później, gdy wybuchła wojna polsko-szwedzka, Ojcowie Jezuici przewieźli cudowny wizerunek Matki Boskiej z Piekar do bezpieczniejszego Opola. Obraz umieszczono w głównym ołtarzu kościoła jezuickiego w uroczystość Wniebowzięcia NMP, 15 sierpnia 1702 roku. W wyniku zawirowań historii oraz dzięki staraniom Ojców Jezuitów, obraz Matki Bożej, nazwanej z czasem „Opolską”, na stałe pozostał w Opolu. Obecnie można go podziwiać w Katedrze Opolskiej, a na czas remontu został tymczasowo przeniesiony do Muzeum Diecezji Opolskiej.

Widok perspektywiczny od zachodu zabudowy Konwentu Jezuitów w miejscu Zamku Górnego z około 1764 roku według F.B. Wenera

Kościół OO. Jezuitów p.w. Trójcy Świętej

W kolejnych dekadach założenie klasztorne położone przy Bramie Gosławickiej rozbudowano. Wschodnia linia powstała w wyniku pozyskania budulca ze starych murów obronnych Górnego Zamku Książęcego, do których przylegała wysunięta nieco wieża zamkowa. W zachodniej części założenia, oddzielonej murem, znajdowały się ogrody klasztorne z centralnym pawilonem ogrodowym w pobliżu muru zachodniego. Pawilon połączony był budowlą łącznikową z budynkiem kolegium usytuowanym w południowo – zachodnim narożu. W 1773 roku w wyniku rozgrywek politycznych dynastii Burbonów na arenie europejskiej nastąpiła kasata Zakonu Jezuitów, podpisana przez papieża Klemensa XIV. W owym trudnym dla Towarzystwa Jezusowego czasie opolski kościół p.w. Trójcy Świętej, pozbawiony prawowitych gospodarzy, zaczął ulegać postępującemu niszczeniu.

Dawne kolegium Jezuickie. Dziś siedziba Muzeum Śląska Opolskiego. fot: Anna Parkitna

Szkoła i muzeum

Obecnie w miejscu pierwszego w Opolu kościoła OO. Jezuitów, znajduje się klasycystyczny w swej architektonicznej formie budynek pierwotnej szkoły miejskiej (współcześnie budynek użytkowany przez Zespół Szkół Mechanicznych w Opolu – ul. E. Osmańczyka nr 22), połączony nowym łącznikiem z dawnym Gimnazjum Miejskim, wzniesionym w latach 1858-1859 (przebudowanym w 1910 r.). Z dawnego zespołu jezuickiego kolegium klasztornego zachował się do naszych czasów jedynie budynek dawnego kolegium, w którym obecnie znajduje się Muzeum Śląska Opolskiego (Mały Rynek nr 7).

Kościół NSPJ w Opolu przy ulicy o. Józefa Czaplaka. Fotografia archiwalna z lat 30. XX w.

Kościół Ojców Jezuitów przy ulicy o. Józefa Czaplaka

12 lipca 1924 roku dokonano poświęcenia miejsca, na którym obecnie stoi kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa. Kościół został konsekrowany w dniu 19 października 1930 roku. Jeszcze przed II wojną światową świątynia została rozbudowana. Powiększono wtedy jej korpus o trzy przęsła. Kolejna rozbudowa, już po zakończeniu II wojny światowej, rozszerzyła budowlę o kruchtę. W roku 1979 w kościele zamontowano trzy nowe dzwony. Czwarty z dzwonów (jedyne zachowane z 1930 roku), waży 290 kilogramów i nosi napis: Solo et in choro Ignatium inaploro [Sam i wespół (z wiernymi wstawieństwa) Ignacego przyzywam!] nawiązujący do świętego Ignacego Loyoli, hiszpańskiego duchownego i teologa, który założył Zakon Jezuitów w XVI wieku.

Opracował: Łukasz Śmierciak

Na podstawie materiałów zgromadzonych na stronie Parafii NSPJ w Opolu:
www.jezuici.opole.pl opracowanych przez Mirosława Leśniewskiego.

Dane kontaktowe

[Urząd Miasta Opola](#)

Tagi

Zakon Jezuitów

historia Opola